

SZTUKA

3

RZEMIOSŁO

64

HISTORIA

71

S+C

Szkło i Ceramika

Pati Dubiel.
Opowieści w szkleMaster class. Sztuka
stosowania sitodruku jako
jedna z alternatywnych
metod zdobienia ceramikiDwusetlecie założenia
fabryki fajansu
Sunderlandów

Nr 4/2023

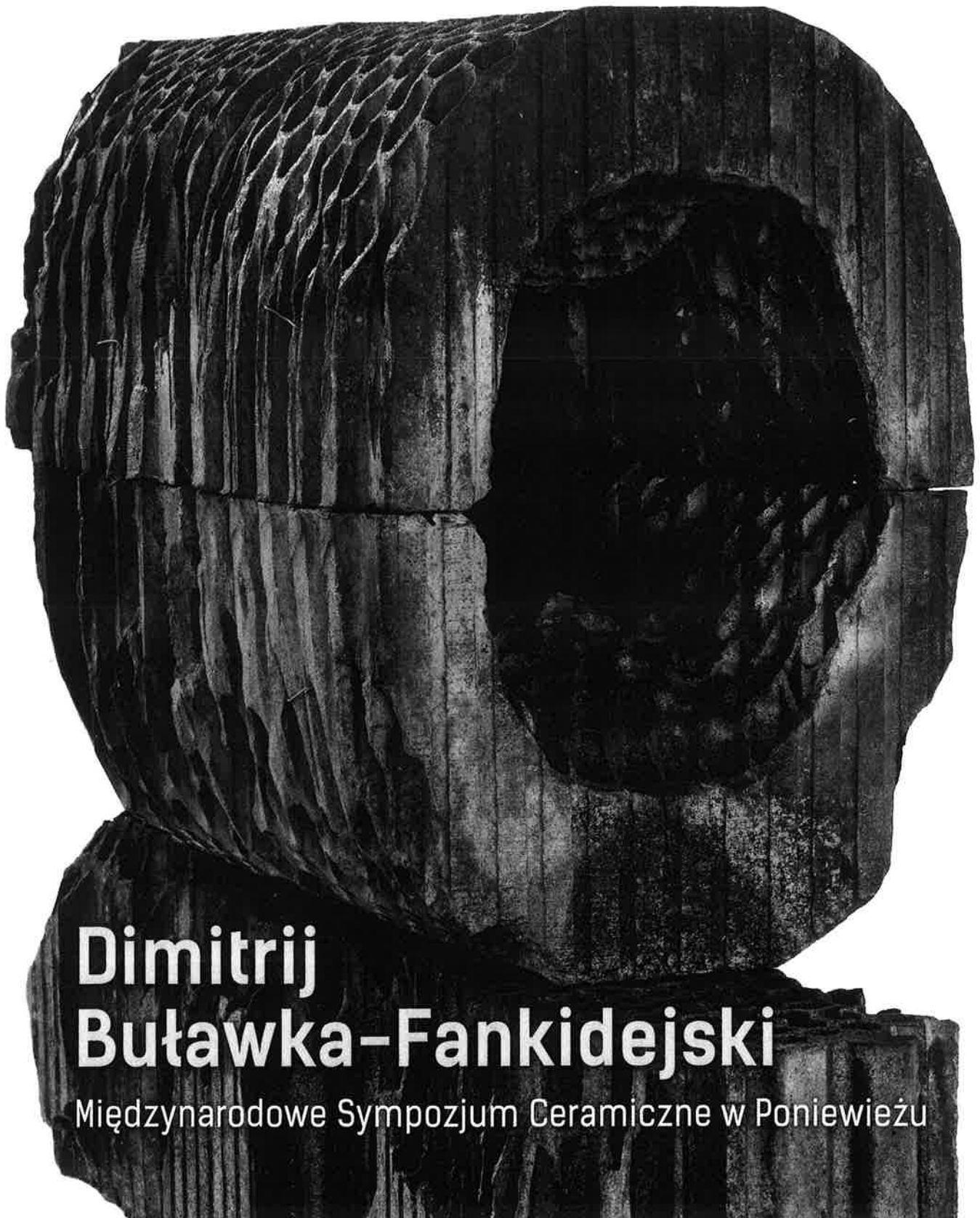
Kwartalnik

GLASS AND CERAMICS, ART,
HISTORY AND CRAFTWydawca: Sieć Badawcza Łukasiewicz
- Instytut Ceramiki i Materiałów Budowlanych

Cena 39,99 zł (w tym 8% VAT)

www.szklo-ceramika.pl

ISSN 0039-8144

Dimitrij

Buławka-Fankidejski

Międzynarodowe Sympozjum Ceramiczne w Poniewieżu

sne odkrycia, jak i gorzkie rozczarowania. Jak zawsze, ambicje artystów są spełniane lub niweczone przez jednego z głównych współautorów, jakim jest ogień, od którego zależą satysfakcjonujące lub rozczarowujące rezultaty, jakie czekają na uczestników i odwiedzających wystawę.

Dmitrij Buławka-Fankidejski i jego dzieło

Prace powstałe w czasie każdego sympozjum, wydają się być podzielone na kilka grup, które są łączone i oddzielane przez idee i formy. Ten rok nie jest wyjątkiem. Powstałe prace można pogrupować na kształty naturalne oraz formy architektoniczne i strukturalne. Rzeźby niektórych autorów mówią o przenikaniu się tych dwóch grup, na przykład prace „Fenomen i Energeia” Dmitrija Buławki-Fankidejskiego sugerują ciągłą zmianę i zależność od siebie. Tworzone przez niego formy znajdują się gdzieś pomiędzy naturalnie stworzonym a specjalnie wykreowanym kształtem. Autor szuka powiązań między widzialnymi i niewidzialnymi zjawiskami tworzącymi naturę i przenosi je na swoje ceramiczne rzeźby, które są definiowane lub determinowane przez proces. Prace Dmitrija nie są definitywnie zakończone w formie i idei, ponieważ są tworzone w taki sposób, że poddane wpływom natury mogą stale się zmieniać, rosnąć i żyć dalej, niezależnie od decyzji artysty. Dmitrij jest z wykształcenia rzeźbiarzem, więc jego prace są kształtowane metodami rzeźbiarskimi. Używa form wykonanych z polistyrenu, do których wklada glinę, a następnie usuwa nadbytek materiału. Ta metoda kształtowania pozwala artyście stworzyć duże, solidne formy. Używa również naturalnych, jasnych kolorów szklanych, aby wzmocnić naturalne, pierwotne wrażenie odbioru rzeźb. Jak trafnie zauważyła litewska krytyk i historyk sztuki Lijana Šatavičiūtė-Natalevičienė, jego prace nie są nierozzerwalnie związane z technologicz-

nymi prawidłami wykonania ceramicznego obiektu oraz naciskiem na treść i jej podkreśleniem. Z tego punktu widzenia D. Buławka-Fankidejski jest prawdziwym modernistą.

Dmitrij urodził się w 1988 r. Studiował na Wydziale Rzeźby i Intermediów Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, gdzie uzyskał dyplom w 2016 r. Jego pracą dyplomową był obiekt rzeźbiarski „Pytanie o przestrzeń”, który otrzymał Nagrodę Rektorów jako najlepsza praca dyplomowa. Obecnie pracuje jako asystent w pracowni Podstaw Rysunku na Wydziale Rzeźby i Intermediów Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Organizuje również i prowadzi plenery „Ceramika Alternatywnie”. Zajmuje się rzeźbą, instalacją, rysunkiem i ceramiką. W celu realizacji swoich twórczych pomysłów projektuje i buduje piece do wypалу ceramiki i topienia metali. Podczas 24. Międzynarodowego Sympozjum Ceramicznego w Poniewieżu Dmitrij zademonstrował wypał w zbudowanym przez siebie, wielkoformatowym gazowym piecu plenerowym o kształcie łodzi, zrealizowanym wcześniej na potrzeby Festiwalu Wysokich Temperatur we Wrocławiu. Na swoich obiektach rzeźbiarskich, wykonanych z cegieł zastosował technikę ceramiczną *copper matte*. Prace te zostały wypalone w temperaturze około 1050°C podczas otwartego dla publiczności wydarzenia i są obecnie wystawiane wraz z innymi pracami sympozjalnymi w Obywatelskiej Galerii Sztuki w Poniewieżu. Imponujący pokaz wypалу był ważnym wydarzeniem dla mieszkańców Poniewieża i gości.

Tego typu wydarzenia są częścią programu Sympozjów. Polski artysta był jedną z osób, które przyczyniły się do tego, że święto ceramiki stało się ważne i żywe.

Tradycja Międzynarodowych Sympozjów Ceramicznych w Poniewieżu jest znacząca pod wieloma względami. Na początku była to wyjątkowa okazja dla litewskich artystów ceramików do zapoznania się z kierunkami artystycznymi i postawami w innych krajach. Teraz możemy stwierdzić, że sympozja te weszły do historii sztuki litewskiej. Ukształtowały osobowość twórczą wielu artystów ceramików, dostarczyły wiedzy, możliwości i zachęciły do doskonalenia. Głównym celem sympozjum jest zjednoczenie artystów, wymiana pomysłów i wzajemna inspiracja. Rezultaty są zawsze satysfakcjonujące, niezależnie od tego, czy są dokładnie takie, jak oczekiwano: nieprzewidywalne ale pozytywne, czy rozczarowujące. Uczestnicy pozostawiają nie tylko nowe prace w kolekcji Galerii Sztuki; w ich pamięci pozostają niezatarte przeżycia i wrażenia. Mamy nadzieję, że dla polskich ceramików była to również wspólna, twórcza przyгода. ■

1. Pokaz wypалу ceramiki w technice *copper matte*
2. Uczestnicy Symposium z organizatorami
3. Dima Buławka-Fankidejski w Midenė Art studio. Fragment pracy Energeia

For the English version please use QR code.

Aurelija Seilienė

Krytyk sztuki młodego pokolenia, kuratorka wystaw, od 2014 roku pisze artykuły w czasopismach kulturalnych, jest członkiem różnych rad sztuki. Zgłębia litewską sztukę związaną z ceramiką. W 2019 r. ukończyła studia magisterskie w Wileńskiej Akademii Sztuk Pięknych, uzyskując tytuł magistra historii i teorii sztuki. Od 2016 r. pracuje w Panevėžys Civic Art Gallery, od 2019 r. jest głównym organizatorem Międzynarodowych Sympozjów Ceramicznych w Poniewieżu. Mieszka i pracuje w Poniewieżu na Litwie.

Zdjęcie: Gediminas Kartanas

Zdjęcie: Gediminas Kartanas

Polscy artyści

i Międzynarodowe Sympozjum Ceramiczne w Poniewieżu

Niepozorne miasto Poniewież (lit. Panevėžys) na Litwie posiada ogromną kolekcję współczesnej ceramiki. Być może jego mieszkańcy nie do końca zdają sobie z tego sprawę, ale jest to znane miejsce dla światowych i polskich ceramików. Zaczniemy jednak od początku...

Tekst: **Aurelija Seilienė** - krytyk sztuki

Historia sympozjów

Ponad trzy dekady temu, w 1989 r., z inicjatywy młodych studentów i absolwentów Wileńskiego Instytutu Sztuki (obecnie Wileńska Akademia Sztuk Pięknych, Litwa) zorganizowano pierwsze Międzynarodowe

Sympozjum Ceramiczne w Poniewieżu, w którym wzięło udział 16 artystów z różnych dziedzin sztuki. Pierwsze międzynarodowe wydarzenie ceramiczne w Poniewieżu bardzo różniło się od obecnych sympozjów, ale charakteryzowało się wi-

gorem, młodzieńczą energią i intensywnym nastrojem twórczym.

Początki sympozjum sięgają 1977 r., kiedy to ceramik Alvydas Pakarklis rozpoczął pracę w fabryce szkła w Poniewieżu. Jego zainteresowanie ogniotrwałą masą kamionkową stosowaną w przemyśle szklarskim doprowadziło do eksperymentów z tym materiałem. Kiedy w 1990 r. założono Obywatelską Galerię Sztuki w Poniewieżu, wzięła ona na siebie odpowiedzialność za organizację sympozjów. W Fabryce Szkła artyści używali pieca gazowego o wysokim stopniu spalania do wypalania prac w temperaturze 1380°C. Wyjątkowe rozmiary pieca (wysokość – 1,80 m, powierzchnia – 12 m², objętość – 20 m³) pozwalały na tworzenie prac o imponującej skali, które stały się później znakiem rozpoznawczym kolekcji i samego sympozjum. Do 2002 r. sympozja odbywały się corocznie w Fabryce Szkła, od 2004 r. co dwa lata. Z powodu zamknięcia działu ceramiki w Fabryce Szkła, od 2006 r. do dziś projekt realizowany jest w firmie ceramicznej „Midenė”. Produkuje ona wysokiej jakości ceramikę artystyczną i ma obecnie największy piec gazowy na Litwie (wysokość – 1,50 m, powierzchnia – 4,5 m² i objętość – 6,75 m³). Głina kamionkowa używana w procesie twórczym jest często nazywana przez artystów i krytyków sztuki masą kamionkową z Poniewieża (choć w rzeczywistości jest transportowana z Ukrainy), co podkreśla znaczenie i pozycję tego wydarzenia. W dotychczasowych sympozjach wzięło udział 186 artystów z 37 krajów. Kolekcja zawiera obecnie prawie 700 prac i kompozycji. Tego typu wielkoskalowa kolekcja współczesnej ceramiki kamionkowej jest jedyną w regionie Europy Wschodniej. Sympozja te można słusznie uznać za ważne zjawisko kulturowe w historii sztuki litewskiej.

24 Międzynarodowe Sympozjum Ceramiczne w Poniewieżu

W ciągu ponad trzech dekad odbyły się już 24 sympozja. Brali w nich udział także artyści z Polski: Jan Zamorski i Ewa Zamorska (1999 r.), Marek Jakuszewski (2000 r.), Michał Puszczyński (2012 r.) i Dmitrij Buławka-Fankidejski (2023 r.). Tegoroczne sympozjum odbyło się w dniach 8–29 września. Obok D. Buławki-Fankidejskiego rezydowało siedmiu innych ceramików: Viviane Diehl (Brazylia), Maryna Handysh (Ukraina), Wen-Hsi Harman (Tajwan/Wielka Brytania), Martin Harman (Wielka Brytania), Rokas Janušonis (Litwa), Sunbin Lim (Korea Południowa/Niemcy) i Agnė Šemberaitė (Litwa). Podczas trwającego prawie miesiąc procesu twórczego miały miejsce zarówno rado-